

ГАНУЩАК

Тетяна Валентинівна
Ganushchak_t@ukr.net

УДК 659.2/002

ЦИФРОВІЗАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ ЯК
ФАКТОР РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ
УКРАЇНИ

КАРИМОВ

Владислав Юрійович
Karimovvlad00@gmail.comDIGITALIZATION AT THE ENTERPRISE AS
THE FACTOR FOR THE DEVELOPMENT
UKRAINIAN'S ECONOMYк.е.н., доцент, Київський
національний торговельно-
економічний університетDOI: [https://doi.org/10.37634/efp.2021.4\(2\).1](https://doi.org/10.37634/efp.2021.4(2).1)асистент, Київський
національний університет
культури і мистецтв**HANUSHCHAK Tetiana** – PhD in Economics, Associate Professor, Kyiv National University of Trade and Economics**KARIMOV Vladyslav** – Assistant, Kyiv National University of Culture and Arts

У статті описано вплив цифровізації на розвиток економіки країни. Наведено переваги цифровізації на підприємстві, автоматизовані системи, які можуть допомогти управляти діяльністю співробітників. Висвітлено головні програмні продукти для оброблення фінансово-облікової інформації на підприємстві. Показано співвідношення кількості підприємств, які використовували комп'ютери до загальної кількості підприємств за галузями України. Наведено приклад управління цифровізацією провідних іноземних підприємств. Представлено авторські бачення розв'язання проблеми розвитку цифровізації на підприємстві.

* * *

Introduction. An important step in the development of our country's economy and world activity in general is the digitalization of production and economic processes. Historically, we live in a digitalization's period. It is necessary to take into account the company's scope, including the financial capabilities.

The purpose of the paper is to study the digitalization's development in the enterprise and its impact on the economy.

Results. In the article presents the main software products for processing financial and accounting information in an enterprise. The computers structure use by Ukraine's industry is given. An example of digitalization management of leading foreign companies is given. The author's vision of solving the problem of the digitalization's development at the enterprise is presented.

It is global and inclusive. Enterprises working on the introduction and development of digitalization of the following software products: ITSM 365, IntraService, vsDesk, OMNITRACKER, OTRS, Alloy Navigator, Alloy Navigator, ITMan, Pyrus Service Desk, IC:ITIL. Foreign and large Ukrainian companies use: SAP, Project Expert, EViews.

The highest mobile average of employees using computers, in% of the total number of employees in 2019 compared to 2018 in the transport's scope, households, postal and courier activities increased on 33 267 people or 6,5 %.

Conclusions. Summarizing the results of the digitalization's study of the enterprise, we can following conclusions, namely: today's transformation processes are a driving force in the development of innovation and strategic planning. Of course, enterprise's situational management with the use of the latest technologies is the development not only an individual enterprise, but also the whole of the country's economy. The important factor in economic's development is digitalization, which has penetrated into all spheres of the public life. On the digitalization's development in our country are influencing hostilities and pandemic. These factors lead to a reduction in expenditures from the state budget. The government and local authorities need to seek help from developed countries, grants.

Ключові слова: цифровізація, підприємство, розвиток, економіка, програмний продукт

Keywords: digitalization, enterprise, development, economy, software product

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Важливим кроком у розвитку економіки України і світової діяльності загалом є цифровізація виробничо-господарських процесів. До того ж внаслідок пандемії в усьому світі поняття цифрової економіки набуває ще більшого значення. Підприємствам потрібно здійснювати інформатизацію кожного бізнес-процесу. Необхідно враховувати сферу діяльності компанії, включаючи фінансові можливості компанії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Проблему розвитку цифровізації на підприємстві досліджували наступні вчені-економісти: О. Бухайчук, О. Безпаленко та ін.

МЕТА статті – дослідити розвиток цифровізації на підприємстві та його вплив на економіку країни.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ

Методичну основу дослідження складають загально-

наукові методи, а саме: метод логічного узагальнення, табличний метод, графічний метод, синтезу, індукції, дедукції. Інформаційною базою дослідження під час написання статті були, зокрема, наступні джерела: наукова фахова стаття, матеріали опублікованої тези конференції, дані Державної служби статистики, Інтернет-джерела.

РЕЗУЛЬТАТИ

Існує багато автоматизованих систем, які можуть допомогти управляти діяльністю співробітників, маркетинговою сферою тощо (SAP, Service Desk, Help Desk, IC тощо). Розвиток цифровізації має певні переваги для користувачів фінансових послуг із погляду економії часу на оброблення інформаційних потоків підприємства. Але існує низка загроз, ризиків, кібератак, що потребує ретельної схоронності інформації підприємства.

На думку О. Бухайчук, нові комунікаційні техноло-

гії набули широкого поширення на підприємствах та в організаціях, які стали важливим фактором розвитку, завдяки поєднанню діджиталізації та інноваційних процесів в підприємстві [1, с. 83].

Автори погоджуються з О. Бухайчук у тому, що інформаційні технології є рушійною силою у напрямі розвитку окремих підприємств і держави загалом. Але, крім інноваційних процесів, розвиток цифровізації впливає на конкурентну спроможність підприємств і можливість впроваджувати довгострокове планування та прогнозування, зростання продуктивності праці, економію часу на оброблення документації, збільшення інвестиційних потоків у країну. Цифровізація на підприємствах впливає ще й на структурні перетворення в економіці країни.

О.В. Безпаленко наводить переваги цифровізації підприємницької діяльності: спрощення ведення облікового процесу, поліпшення сервісу електронного доку-

ментообігу, підвищення конкурентоспроможності діяльності підприємств та матеріального оснащення, оптимізація трудових ресурсів, зменшення витрат і збільшення продуктивності праці; удосконалення системи продажу з метою збільшення доходів і управління прибутком, спрощення користування послугами для споживачів, зменшення фінансових ризиків за рахунок перевірки контрагентів, покращення логістичних процесів. Можливість економії на транспортних витратах, забезпечення якісним відеозв'язком, застосування нетворкінгу й інших сучасних методів комунікації [2, с. 12].

Розвиток цифровізації неможливий без інформаційних технологій. Зокрема, підприємства використовують для забезпечення цифровізації наступні програмні продукти, а саме: ITSM 365, IntraService, vsDesk, OMNITRACKER, OTRS, Alloy Navigator, Alloy Navigator, ITMan, Pyrus Service Desk, 1C:ITIL [3].

Таблиця 1

Головні програмні продукти для обробки фінансово-облікової інформації на підприємстві

[розроблено на основі [4-9]]

Програмний продукт	Характеристика
BAS Бухгалтерія	Програма для ведення бухгалтерського обліку. Це визнаний стандарт серед рішень для автоматизації роботи в організаціях, що займаються різними видами діяльності та на різних системах оподаткування. Конфігурація BAS Бухгалтерія функціонально повністю ідентична програмі 1C: Підприємство 8 Бухгалтерія, практично її аналог.
Електронна інвентаризація MIA	Створена для автоматизації процесів інвентаризації необоротних активів із використанням технології зчитування штрих-кодів. Основні переваги: оптимізація роботи відділів експлуатації і фінансових служб; підвищення ефективності обліку інвентарних об'єктів; здійснення контролю за збереження майна та відповідності даних відображених у бухгалтерському обліку; можливе використання на смартфонах з ОС Android.
SAP	Це автоматизована система, що пропонує комплексні рішення для висвітлення загальноінформаційного простору на базах підприємств та ефективного планування ресурсів та робочих процесів. У бухгалтерському обліку можна фіксувати всі виробничі витрати, управляти ресурсами; у логістиці – планування, збут, стратегічне управління, продаж і відвантаження товарів, матеріально-технічне забезпечення, закупівля й контроль запасів.
Project Expert	Програма, яка дає можливість: побудови фінансової моделі; визначення на її основі об'єктів капітальних вкладень та оборотного капіталу, необхідних для фінансування проекту; розроблення стратегій фінансування; оцінювання інвестиційного проекту, включаючи кількісне оцінювання проектних ризиків; створення бізнес-плану, інвестиційного меморандуму; внесення коригувань у вихідні дані інвестиційного проекту.
EViews	Це статистичний пакет для Windows, який використовується для економетричного аналізу, побудови прогнозів та регресивного аналізу.
1C: Бухгалтерія	Програма для ведення бухгалтерського, податкового обліку та автоматичного формування звітності.

Відповідно до наведеної табл. 1 можемо побачити, що основними фінансовими програмними продуктами, які розповсюджені на українських підприємствах є: BAS Бухгалтерія, електронна інвентаризація MIA, 1C: Бухгалтерія. Іноземні та великі вітчизняні підприємства використовують: SAP, Project Expert, EViews.

Впровадження цифровізації на підприємствах відбувається не однаковою мірою, враховуючи розміри, регіональну приналежність, форму власності чи сферу діяльності. Якщо звернутися до даних Державної служби статистики, то середня кількість працівників, що використовують комп'ютери у % до загальної кількості найманих працівників підприємств у 2019 р. порівняно з 2018 р. показник: переробна промисловість зріс на 0,3 %; постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря зріс на 2,1 %; водопостачання, каналізація, поводження з відходами зростання відбу-

лося на 1,2 %; будівництво збільшення на 0,1 %; гуртова та роздрібна торгівля, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів збільшення на 0,8 %; транспорт, сільське господарство, поштова та кур'єрська діяльність індикатор зріс на 6,5 %; тимчасове розмішування й організація харчування скорочення на 0,7 %; інформація та комунікації також скорочення відбулося на 0,1 %; професійна, наукова та технічна діяльність скоротився показник на 1,7 %; діяльність у сфері інформаційного та допоміжного обслуговування зріс показник на 2,5 %; ремонт комп'ютерів і обладнання скоротився індикатор на 2,7 %. Залишився незмінним показник співвідношення середньої кількості працівників, які використовують комп'ютери у відсотках до загальної кількості найманих працівників підприємств у сфері операцій із нерухомим майном [10].

Відповідно до наведеного рис. 1 можемо побачити,

що у 2019 р. найбільша кількість підприємств, які використовували комп'ютери до загальної кількості підприємств, була у переробній промисловості, – 25 %. Найменший показник цього ж періоду зображений у

секторі ремонту комп'ютерів і обладнання зв'язку, – 1 %. Підприємства культури входять до складу професійної, наукової та технічної діяльності й у сукупності становлять 6 %.

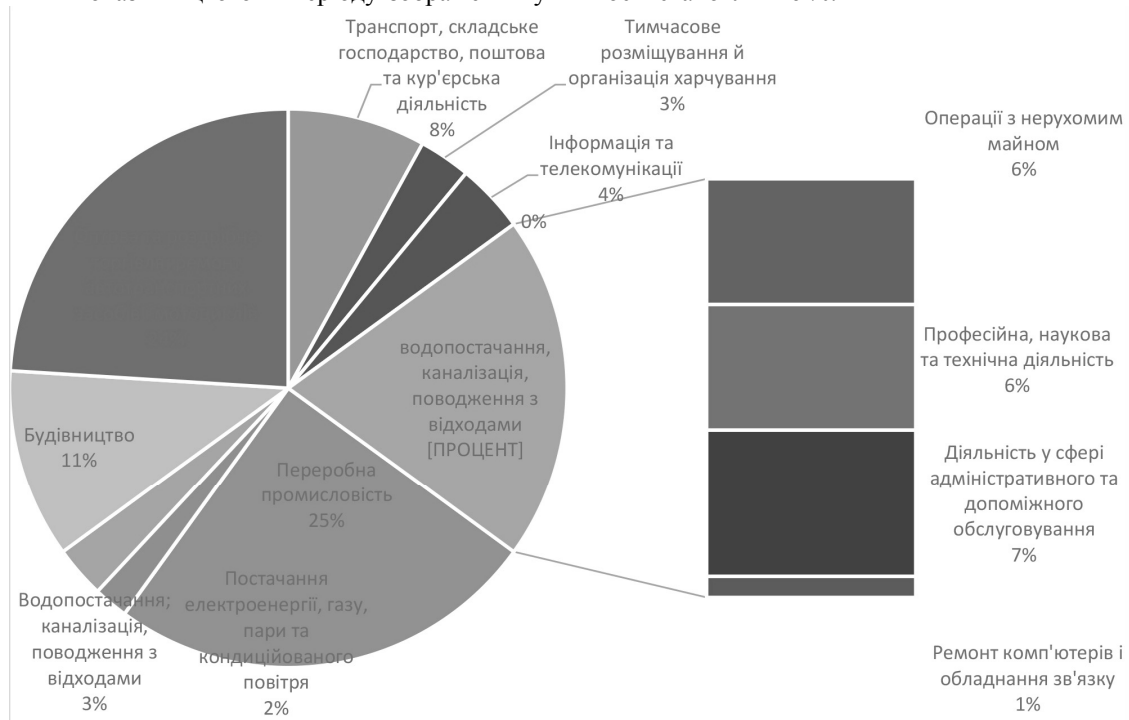

Рис. 1. Співвідношення кількості підприємств, які використовували комп'ютери, до загальної кількості підприємств за галузями України у 2019 р. [розроблено на основі [10]]

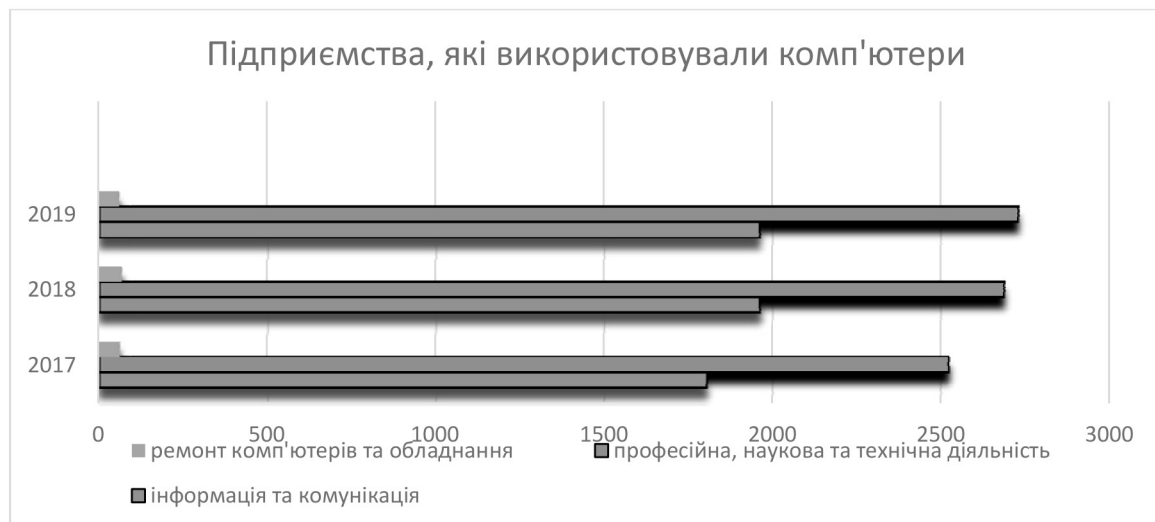

Рис. 2. Кількість підприємств, які використовували комп'ютери, за сферами діяльності, пов'язаною з цифровізацією в Україні, шт.

Відповідно до наведеного рис. 2 можемо побачити, що кількість підприємств, які використовували комп'ютери найменша у сфері ремонту комп'ютерів та обладнання з 2017 р. до 2019 р. Найбільшу кількість комп'ютерів використовували за цей період у професійній, науковій та технічній діяльності.

Важливість цифровізації особливо гостро постала у період пандемії, оскільки важко передбачити наступні кроки урядів.

Так, провідні компанії світу, такі як Netflix та Google, повертають своїх працівників в офіс після дистанційної роботи. On-line робота призвела до падіння продуктивності праці, можливості доступу сто-

ронніх осіб до конфіденційної інформації [11].

ВИСНОВКИ

Узагальнюючи, можемо зробити наступні висновки.

Трансформаційні процеси сьогодення є рушійною силою у розвитку інноваційної діяльності та стратегічного планування. Звичайно, ситуаційне управління підприємством із використанням новітніх технологій – це розвиток не тільки окремого підприємства, а й всієї економіки країни. Важливим фактором розвитку економіки є цифровізація, яка проникла в усі сфери суспільного життя країни. Вона має глобальний та всеохоплюючий характер.

Підприємства використовують для впровадження та розвитку цифровізації такі програмні продукти: ITSM 365, IntraService, vsDesk, OMNITRACKER, OTRS, Alloy Navigator, Alloy Navigator, ITMan, Pyrus Service Desk, 1C:ITIL. Основні фінансові та бухгалтерські програмні продукти, які розповсюджені на українських підприємствах є: BAS Бухгалтерія, електронна інвентаризація MIA, 1C: Бухгалтерія. Іноземні та великі вітчизняні підприємства використовують: SAP, Project Expert, EViews. Більшість підприємств працюють дистанційно або у змішаній формі. Деякі підприємства вважають за краще роботу під наглядом в офісах, що підвищує рівень безпеки, збільшує можливість доступу сторонніх осіб до інформаційних потоків.

Найбільший показник співвідношення середньої кількості працівників, які використовують комп'ютери у відсотках до загальної кількості найманих працівників підприємств у 2019 р. порівняно з 2018 р. у сфері транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності, зріс на 33267 осіб або на 6,5 %. Цей показник залишився незмінним у сфері операцій із нерухомим майном, тобто становить 26733 осіб або 31,9 %.

Кількість підприємств, які використовували комп'ютери найменша у сфері ремонту комп'ютерів та обладнання з 2017 р. до 2019 р. Найбільшу кількість комп'ютерів використовували за цей період у професійній, науковій та технічній діяльності. На розвиток у нашій країні цифровізації впливають військові дії та пандемія. Ці фактори зумовлюють скорочення статей видатків із державного бюджету. Уряду й місцевим органам державної влади необхідно звертатися за допомогою до розвинутих країн світу, займатися пошуком грантів.

Список використаних джерел

1. Buhaichuk O. Strategies of information and innovation activity development at enterprise in digital conditions. *Humanities Studies*. 2019. Issue 1 (78), pp. 75–85.
2. Безпаленко О.В. Цифровізація підприємницької діяльності. *Діджиталізація бізнесу: сьогодні і майбутнє*: збірник матеріалів круглого столу (м. Київ, 28 січня 2021 року). К.: «Хай-Тек Прес», 2021., С. 11–15.
3. Top 10: IT Service Desk – Helpdesk. URL: <https://www.helpdeski.ru/tools/itsm/>
4. BAS Бухгалтерія. ПРОФ. URL: <https://www.bas-soft.eu/soft/bas-mass/bas-accounting/>
5. Електронна інвентаризація MIA. URL:

<https://infotech.gov.ua/projects/mia-digital-inventory>

6. SAP программа: что это такое простыми словами и как у ней работать. URL: <https://www.cleverence.ru/articles/auto-busines/sap-programma-chto-eto-takoe-prostyimi-slovami-i-kak-v-ney-rabotat-kak-rasshifrovyvaetsya-programmnoe/>

7. Project Expert – программа для разработки бизнес-планов и оценки инвестиционных проектов. URL: <https://www.expert-systems.com/financial/pe/>

8. Eviews. URL: <http://relizua.com/raznie-programi/1837-eviews.html>

9. 1C: Бухгалтерія. URL: <https://tqm.com.ua/products/buhv8ua>

10. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

11. Інтерв'ю з Директором зі сталого розвитку компанії ДТЕК. URL: https://grc.ua/article/27942?utm_source=email&utm_medium=email&utm_content=rab_10_12_2020&utm_campaign=misc

References

1. Buhaichuk O. Strategies of information and innovation activity development at enterprise in digital conditions. *Humanities Studies*. 2019. Issue 1 (78), pp. 75–85.
2. Bezpalenko O.V. Digitization of business activity. Digitalization of business: present and future. Collection of materials of the round table (Kyiv, January 28, 2021). Kyiv: Hi-Tech Press, 2021, pp. 11–15. (in Ukrainian).
3. Top 10: IT Service Desk – Helpdesk. URL: <https://www.helpdeski.ru/tools/itsm/> (in Russian).
4. BAS Accounting. PROF. URL: <https://www.bas-soft.eu/soft/bas-mass/bas-accounting/> (in Ukrainian).
5. Electronic inventory of MIA. URL: <https://infotech.gov.ua/projects/mia-digital-inventory> (in Ukrainian).
6. SAP program: what it is in simple words and how to work in it. URL: <https://www.cleverence.ru/articles/auto-busines/sap-programma-chto-eto-takoe-prostyimi-slovami-i-kak-v-ney-rabotat-kak-rasshifrovyvaetsya-programmnoe/> (in Russian).
7. Project Expert – a program for developing business plans and evaluating investment projects. URL: <https://www.expert-systems.com/financial/pe/> (in Russian).
8. Eviews. URL: <http://relizua.com/raznie-programi/1837-eviews.html> (in Russian).
9. 1C: Accounting. URL: <https://tqm.com.ua/products/buhv8ua> (in Ukrainian).
10. State Statistics Service of Ukraine. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (in Ukrainian).
11. Interview with DTEK's Director of Sustainable Development. URL: https://grc.ua/article/27942?utm_source=email&utm_medium=email&utm_content=rab_10_12_2020&utm_campaign=misc (in Ukrainian).